

**КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА  
ВИПРАВДОВУВАННЯ, ВИЗНАННЯ ПРАВОМІРНОЮ, ЗАПЕРЕЧЕННЯ  
ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ,  
ГЛОРИФІКАЦІЮ ЇЇ УЧАСНИКІВ**

**Старко Оксана Леонтіївна**

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального правосуддя та правоохоронної діяльності

Волинський національний університет імені Лесі Українки

okstarko@ukr.net

Суспільна небезпечність виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікації її учасників відслідковується за фактом віднесення цього діяння до кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. З'ясування особливостей кримінологічної характеристики осіб, які вчинили це кримінальне правопорушення є запорукою успішного запобігання та ефективної кримінально-правової протидії цим небезпечним посяганням.

З метою узагальнення даних про соціально-демографічні та кримінально-правові ознаки, що характеризують особу злочинця, нами проаналізовано Єдині звіти про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення за 2022 р. та 2023 р. [1], а також 70 обвинувальних вироків, постановлених за ст. 436-2 КК України у період із 16 березня 2022 р. по 30 липня 2022 р. та оприлюднених у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Так, за 2022 р. та 2023 р. було виявлено 919 осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, передбачені ст. 436-2 КК України. Більшість осіб, які вчинили даний злочин це особи зрілого та старшого віку – від 40 років і старше.

Зокрема серед виявлених осіб: 365 осіб віком від 60 років і більше (питома вага від всіх виявлених осіб становить – 39,7 %), 288 осіб – від 40 до 54 років (питома вага – 31,3 %), 134 особи – від 55 до 59 років (питома вага – 14,5 %), 98 осіб – від 29 до 39 років (питома вага – 10,6 %), 34 особи – від 16 до 28 років (3,6 %).

Серед осіб, що вчинили даний злочин, вищу і фахову передвищу освіту мали 41 особа, базову середню та профільну середню освіту мали 35 осіб, професійну (професійно-технічну) освіту мали 19 осіб, початкову освіту мали 4 осіб, 1 особа – без освіти [1]. Таким чином, 37 % осіб мали вищу освіту, 48 % - мали середню або професійно-технічну освіту, і лише 15 % це особи з початковою освітою.

Працездатними, але такими, що ніде не працюють і не навчаються на момент вчинення злочину, були 243 особи [1]. Такими, що мали статус безробітних – 134 особи. Отже, третина злочинців – це особи, що не працювали або не навчались.

Серед виявлених осіб, жінок – 328, а чоловіків – 591[1]. Отже, питома вага жінок складає 35,7 %. Аналогічні дані щодо розподілу осіб за статтю у 2022 р. наводить В.С. Батиргареева. Зокрема, авторка вказує, що питома вага жінок серед осіб, яким повідомлено про підозру, складає 34,82 %, що перевищує кількість жінок у структурі всієї злочинності утричі [2, с. 41]. Інформація щодо сімейного стану засуджених у деяких вироках не вказана. Натомість відмічено, що 25 осіб є одружені, 3 особи – розлучені / вдови.

Більшість притягнутих до відповідальності осіб, це громадяни України – їх 880 осіб, іноземців – 38, осіб без громадянства – 1 особа, мігрантів – 1 особа [1]. За даними В.С. Батиргареевої, абсолютна більшість винних є громадянами України (96,30 %). Решта – іноземні громадяни, що проживають на території України (3,70 %). Серед них громадяни РФ та Казахстану [2, с. 41].

Нами помічено, що даний злочин, як правило, не вчиняється у стані сп'яніння. Так, було виявлено всього 6 осіб із 919, які перебували у стані сп'яніння під час вчинення діяння. Серед виявлених осіб є незначна частка тих, хто раніше вчиняв кримінальні правопорушення, їх 23, у тому числі у 15 осіб судимість не знята або не погашена.

Більшість засуджених (38 осіб із 70) виявились уродженцями різних областей України (Харківської обл. – 10 осіб, м. Київ – 6 осіб, Кіровоградської обл. – 5 осіб, Донецької обл. – 4 особи, Черкаської обл. – 4 особи, Одеської обл. – 3 особи, Сумської обл. – 2 особи, Львівської обл. – 2 особи, Волинської обл. – 2 особи, Рівненської обл. – 1 особа, Івано-Франківської обл. – 1 особа, Луганської обл. – 1 особа, Полтавської обл. – 1 особа, Житомирської обл. – 1 особа). Уродженцями РФ є 18 засуджених, семеро є уродженці Казахстану, Білорусі, Грузії та Узбекистану.

Таким чином, можна описати кримінологічний портрет осіб, винних у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 436-2 КК України. Це чоловік, передпенсійного або пенсійного віку, громадянин України, уродженець східних областей України або Російської Федерації, має середню або професійно-технічну освіту, не судимий, не працює, на момент вчинення діяння не перебував у стані сп'яніння, кримінальне правопорушення вчинив одноосібно.

### **Список використаних джерел:**

1. Про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення (2022-2023 рр.): *Офіс Генерального прокурора України. Статистика.* URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporushennya-2>.
2. Батиргарєєва В.С. До кримінологічного аналізу виправдовування, визнання правомірною або заперечення збройної агресії РФ та глорифікації її учасників як нового виклику безпеці інформаційного простору України. *Інформація і право.* 2022. № 4(43). С. 37-49.

